

המוכר את הבית פרק רביעי בבא בתרא סה.

עין משפט נר מצוה

א ב ג מיי פכ"ה מהל'
מכירה של ד סמנ עין
פכ טו"ט פ"מ מ"י ר"ד
ספ"ק ט:
לא ד ה מ"י ט"ה ה'
ופמנ ט"ט טו"ט ט"ט
ספ"ק י"א:

(א) [לקמן פכ"ה] (ב) [ר"ה סכ"ג]
(ג) ע"ל ז: (ד) [לקמן פכ"ה]
(ה) [לקמן פכ"ה] (ו) [לקמן
פכ"ה] (ז) [ע"ל ט"ז] (ח) ז"ל
לר"י עק"ב: ר"ש:
(ט) ונתמנה ג: הוסף רש"י
לפרט אפרכסת טרמו"א
שעל הרימ"א

תורה אור השלם

1 תחת אבותיו יהיו בניך
חשיבתו לשרים ככל
דא"ר: תהלים פ"ה י"א

גליון הש"ס

נמרא כי הכי הדור בה
אבהתי: ע"י לקמן פ"ה ע"א
בכ"כ ד"ה ז"ו כ"ב
ומנ"ס ט"ט ד"ה האתן:

הגרות הב"ח

(א) גמ' וכל קטן חילון וכו'
ופימני בתמנה מאי סביב:
(ב) רשב"ם ד"ה ולא וכו'
כפי רמב"ם ר"ב פ"ד ז' ע"ב:
(ג) ד"ה שניהם ממכר וכו' וכו'
מתמנין ר"ב פ"ה כגון מכר לו
את העור ואת הדומה וכו':

מוסף רש"י

האחין שחלקו: ונטל זה
שהו לנפון וזה לנפון וזה
אביו רגיל להיות לו ליהם
דך וזו לחן וזו לחן יוכל
לומר ד"ה עליו [רש"י ז']
ולא סולמות: אם טעם זה
בית חלק זה טעם עליה
אין לו לקנות סולם בחייו
על זה נלמדה לעילוינו [ע"ה]
ולא חלונות: לעשר על
ממית אורו [ע"ה] ולא
אמת המים: להיבטל מן
הסך דך שדה על זה לחן
על זה [ע"ה].

מוסף תוספות

א. [יש להקשות] ומאי
שנא מבור דרות דא"ר?
דמגו קראקיינא דביהא
נינהו לא מייבזבזי בהדיה,
אי משום חדשיבי ופלגי
רשותא לנפשיהו, אי הכי
אנב חזר נמי לא לירבון,
ואי משום דלא אורחיהו
למהוי ברוב בתים ה"ל לרוב
אורחיהו למהוי ברוב
בתים, אלא שאני בור דרות
דלאו מתמישי דבתים
נינהו דלא משתישי
החצר נינהו וכו' ואלו
מכתשת ורחים ותנור
וכירים כולהו מתמישי
דבתים נינהו. ד' ט.

הלכה כדברי חכמים. למוכר צעין רעה מוכר: כר' עקיבא. דצעין
יפה מוכר [לקמן ע"ה]. והכי הוא מסקנא כר' עקיבא דלמך ליה רב הונא
לרב נחמן הלכתא כוותיבכו דמקריביתו לבבא דרש גלותא דשכימי
דייני: אמר ליה איפכא. לר' עקיבא צעין רעה ולרצון צעין

יפה. וגמרא הוא דקמפרש דליפכא
הוה תני רב ירמיה ומיהו איהו לא
אמר לרב הונא צעין זה איפכא
מנינא שאס היה יודע שאין רב
הונא שונה כמותו לא היה לו
לתמוה דהיינו הך דצין לרב הונא
צין לרב ירמיה הלכתא דצעין רעה
מוכר: משום הכי לא אמר לך ולא
מידי. דהא את נמי הוה פסקת
ללכתא דצעין רעה מוכר: אזדו
לנעמייהו. לרב צעין רעה ולשמאל
צעין יפה: האחין שחלקו. שניהם
מוכרין זה לזה: אין להן דרך זה
על זה. אם חלקו שני שדות אחד
נטל חילון ואחד נטל פימני ואין
הפימני יכול ליכנס לשדה אלא
דרך חילון בדרך שהיה אביו נכנס
אין לו לפימני דרך על חילון משום
דמוכר צעין יפה מוכר ולא שיער
דרך לעצמו וכיון שמכר לו לאחיו
חלקו שחילון צעין יפה מכר לו כל
השדה והדרך ולא שיער לעצמו
במכירה זו כלום והיינו שמואל
לנעמייה דפסק כר' עקיבא דמוכר
צעין יפה מוכר לדגבי פימני שייך
למימר עין יפה דלע"פ שרץ לפרוח
באיר לא שיער לעצמו את הדרך אבל
גבי חילון לא שייך עין רעה צמא
שאינו נותן לו את הדרך שהרי
אינו מוכר צמא זו החילון אלא
לוקח וצולקת לא שייך עין יפה
אבל צמא הפימני הוה הוא מוכר
שמכר לאחיו חלקו ובהוה שמכר לא
שיער לעצמו כלום וליכא עין רעה
גביה כלל: ולא תלוגו כו'. כר' עקיבא
מפורשת כפ' רש"י (א) ולא תלוגו

כו'. ואם רצה לבנות בחצירו כנגד חלון אחיו צמא: קצועת. כלומר שהלכה כן: ורב אמר יש להן. דמוכר צעין רעה מוכר ומשייר לעצמו
צמא שמכר לאחיו דבר הכריך לו כגון דרך ואורה: הכי גרסין לריבא. ורב אשי הוא דקמהדר הכי לרבינא דלא אזדו לנעמייהו לגמרי ואין
ללמוד מחלוקת מחצירתה ומיהו דרך גמרא הוא לומר ואזדו לנעמייהו וריבא אבל הכא אמוראי הוא דלחירו זה בהדיא ואמרו לינא אזדו
לנעמייהו הלכך הוצרך לומר בלשון מירון לריבא: דאי איתמר כהן. דלחין שחלקו: צדק קאמר רב. דיש להן דרך משום דלחמרי לחין נידור
זה כו' וכמו שהיה לאבא דרך צדק גס לי שעל מנת כן חלקתי: פדע. דטענה מעלימא היא גבי חלוקת ירשין דכתיב תחת אבותיך וגו': אבל
צדק. דר' עקיבא ורצון אימא מודי ליה רב לשמואל דמוכר צעין יפה מוכר: הלכא כווסין. שמואל ורב נחמן תלמידו היה: דמקריביתו צי
יש גלותא. רב נחמן תמנא דצי נשיאה הוה ורגיל במקום הדיינים דשכימי דייני וראה משעים בכל יום היאך דייני. אי נמי דייני כך פירש רבינו
חננאל: זה לפנים מזה. והריסת הפימני על החילון לרשות הרבים: שניהם צמא. שמכרן צידד לשני בני אדם או שניהם צידד צמנתה
לשני בני אדם אין לו דרך לפימני על החילון דכי היכי דלפימני זצין ויהצ צעין יפה לחילון נמי צעין יפה יהצ וצין ולא מקרי עין רעה
אפילו לרצון (א) אלא היכא דמכר את הפימני ועיכב לעצמו את החילון (ב) כי מתניתין אבל היכא דלא עיכב לעצמו כלום דכילי עלמא מודו ליה
מכר כל החילון ולזה כל הפימני ואין לפימני על החילון כלום דלא תהיה עינו יפה לזה ורעה לזה: וכל עין חילון צמנתה כו'. דודאי לא תהיה
עינו יפה אלא לוקח ורעה אלא מקבל מתנה דלהוה דהיינו ליה לרבייה רחיס ליה: פבור מינה אין לו דרך. דמיון לשניהם מוכר ונותן אין
רע לזה וטוב לזה: מי לא סגן. בסוף פירקין: צמא דברים אמורים. דפליגי רצון ואמרי דלריך לוקח אלא מוכר לא לריך
משום דמוכר רעה מוכר הני מילי מוכר אלא צמות מתנה מודו דצעין יפה יהיצ ויהיצ גס את הדרך אלמנא רצון דסבידא ליה מוכר
צעין רעה מוכר גבי נותן מודו דצעין יפה נותן. והלכך הכא לא מייבזבזי לרצון דיש דרך לפימני על החילון דגבי חילון שמכר לו הוה עין רעה
וגבי פימני שנתן לו צמנתה הוה עין יפה אלא אפי' לרב עקיבא דלית ליה עין יפה גבי מוכר גבי נותן מיהא איכא עין יפה טפי והלכך
יש דרך לו לפימני על החילון דמוכר מילתא דעינו יפה אללו טפי מחילון דקא יהיצ ליה מתנה: ברתנ"י המוכר אס הים. סתם: מכר
כו'. כלל דמילתא כל תמישי צית הקצועים מכורין ככלל צית והמטלטלין אינם מכורין: אס הדלם. דכל המחובר לקרקע הרי הוא
כקרקע: אבל לא אס המפסח. דמיטלטלא: המכשש הקצועה. כקרקע: אינערוציל. עגול שסביב הרימס רכיקי"א בלע"ז ודבר קצוע
הוא ואין מוצין אותו ממקומו: הקלם. האפרכסת טרמו"א (א) בלע"ז ומיטלטלת היא: הכי גרסין לא אס המכור ולא אס הפימני. דכל הך
מיטלטלין הן והכי נמי תניא בתוספתא [פ"ג ה"א]. ובסדר המשנה גרס מכר מוכר כיריים ולא היכירא ואם איתא לריך לאוקמה במחוברת לקרקע:

הבי גרים רבינו חננאל ואזדו לנעמייהו וצריבא. והוצרך לפרש
וצריבא ללא מקשי והא אפילונו זה חדא זמנא וכן היא
סוגיית הגמרא בכל מקום:
לא מכר לו את התנור ולא את הכירים ולא את הריחים. להאי

גירסא איירי צמלושין דהא קמני מכר
את המכתשת קצועה אס כן כרבי
אליעזר דגמרא אמר איהו ואי צמנור
וכירים מחוברים הוה רבי אליעזר הוה
דלמך כל המחובר לקרקע הרי הוא
כקרקע א' נמי אומר רש"י דלחירי
צמחור דקמתייהו מחוברים
דלחמרינן (כלס פ"ה מ"י) וגורר את
הטפילה [עד שיהא] צדקן אלא אין
צמורו משו צמור מדע מדמקבלי
טומאה הלכך לא מכר אפילו לר'
אליעזר תנור וכירים ורימס אע"ג
לדלידיה מכר את המכתשת ולספרים
דגרסי מכר את התנור וכירים אלא
לא את הרימס דרין לומר דחשיב
חיצוקן חיצור ולא דמו לקבלת טומאה
וחיצור הרימס לא חשיב כולי האי
כמו של תנור וכירים ואין להקשות
אמאי נקט צמנור ולא את הרימס
כיון דלפילו ר' אליעזר מודה
ללא מכר את הרימס ואומר רש"י
דנקט להו משום דצעי למימני
צמנור כולן מכורס ואפילו רימס:
נימא

מזה שניהם במכר שניהם במתנה אין להן דרך זה על זה (א) כל שכן חיצון
במתנה ופימני במכר חיצון במכר ופימני במתנה סבור מינה אין
להן דרך זה על זה יולא היא מי לא תנן (ב) במה דברים אמורים במוכר
אבל בנותן מתנה נותן את כולו אלמא (ג) מאן דיהיב מתנה בעין יפה יהיב
הכא נמי מאן דיהיב מתנה בעין יפה יהיב: ברתנ"י המוכר את הבית
מכר את הדלת אבל לא את המפתח מכר את המכתשת קצועה אבל
לא את המיטלטלת מכר את האיצימרוביל אבל לא את הקלת ולא
את התנור ולא את הכירים (ד) בזמן שאמר לו הוא וכל מה שבתוכו
הרי

שמואל האחין שחלקו ורב
הונא הוה תלמיד דרב:
ללכתא כותחין. דאמרין
מוכר צעין רעה מוכר: או
הלכתא כוותיבכו. דאמריתו
מוכר צעין רעה מוכר:
שישום מכרו במכר או
שניהם נותנו במתנה לשניהם
אין להם ללקוחין או
למקבלין דרך זה על זה.
משום דהמוכר או הנותן
בעין יפה מוכר ונותן: מכל
שכן דאין להן. היכא דחיצון
נותן במתנה דיפה כח מתנה
מכח מכירה כדאמרין בגמ'
כסיפא דפירקין ובעין יפה
נותן מחיון ופימני מכר
אין לפימני דרך על החילון
כלום אע"ג דמשבעד חיצון
לפימני: חיצון מכר ופימני
נתן מהו. מי אמר' דיפה
כח מתנה מכח מכירה ובעין
יפה נתן שן לו דרך או
לא לעצמה דר' עקיבא:
מי לא נתן כד"א. דאין
צריך ליקח לחן דרך לדברי
חכמים: במוכר. דבעין רעה
מוכר: אבל בנותן מתנה
נתן את כולה. דבעין יפה
נתן הכי נמי להווא דיהיב
מתנה בעין יפה נתן לו ויש
לפימני דרך על החילון:
פיסקא המוכר את הבית

לעין רש"י

צדקיי"א [צדקיי"א].
מסגרת עין המקנה
אבן הריחים.
טרמו"א [טרמו"א ה"ה].
אפרכסת (מספ"ח שורכ)
מכניסין חומר לריחים
וכדומה.

רבינו גרשום

רב הונא אמר הלכה כדברי
חכמים. דאמרי מוכר בעין
רעה מוכר: ושמואל אמר
הלכה כרבי. דאמר בעין
יפה מוכר: אנא איפכא
נמי. דרב הונא דאמר
הלכה כחכמים ט"ל בעין
יפה מוכר ושמואל אמר
הלכה כרבי. דאמר מוכר
בעין רעה מוכר: לא אמר
לך מודי. דהיינו ברב סבירא
ליה: האחין שחלקו. בנכנס
איתן: אין להן דרך זה
על זה וכו'. דהואיל דחלקו
בעין יפה חלקו וצריכין
ליקח זה מזה דרך וגם
לא חזקת חלונות וגם לא
חזקת סולמות להניח זה
בחצר זה להעלותו לגגו ולא
אמת המים של זה לעבור
בחלקו של זה: ורב אמר
יש להן. דה"ל כלישנא קמא
חכמים דאמרי מוכר בעין
רעה מוכר: דאי אשמועינן
בזמא. באחין שחלקו דביהא
אמר רב דבעין רעה חלקו
ירשו ילהן. משום דכתיב
תחת אבותיך יהיו בניך:
רעה מוכר: גבי מוכר: קאמר
שמואל. דהמוכר בעין יפה
מוכר אבל בהך דאחין אימא
מודי ליה לרב קמ"ל דאפי'
הכי פליגי: רב נחמן הוה
תלמיד שמואל כדאמרין
לעיל אמר רב נחמן אמר
שמואל האחין שחלקו ורב
הונא הוה תלמיד דרב:
ללכתא כותחין. דאמרין
מוכר צעין רעה מוכר: או
הלכתא כוותיבכו. דאמריתו
מוכר צעין רעה מוכר:
שישום מכרו במכר או
שניהם נותנו במתנה לשניהם
אין להם ללקוחין או
למקבלין דרך זה על זה.
משום דהמוכר או הנותן
בעין יפה מוכר ונותן: מכל
שכן דאין להן. היכא דחיצון
נותן במתנה דיפה כח מתנה
מכח מכירה כדאמרין בגמ'
כסיפא דפירקין ובעין יפה
נותן מחיון ופימני מכר
אין לפימני דרך על החילון
כלום אע"ג דמשבעד חיצון
לפימני: חיצון מכר ופימני
נתן מהו. מי אמר' דיפה
כח מתנה מכח מכירה ובעין
יפה נתן שן לו דרך או
לא לעצמה דר' עקיבא:
מי לא נתן כד"א. דאין
צריך ליקח לחן דרך לדברי
חכמים: במוכר. דבעין רעה
מוכר: אבל בנותן מתנה
נתן את כולה. דבעין יפה
נתן הכי נמי להווא דיהיב
מתנה בעין יפה נתן לו ויש
לפימני דרך על החילון:
פיסקא המוכר את הבית

מכר את הדלת. והוה מחובר לקרקע וכל מחובר לקרקע הרי הוא כקרקע: אבל לא את המפתח. דלא הוה כלל מחובר דאי בעי מצי לנוטלה וירצאת ונכנסת היא. המכתשת הקצועה.
כקרקע: איצימרוביל. היינו מקום שכיבת הריחים הסדינן שקבוע בקרקע: אבל לא את הקלת. היינו רחיים העליניה שחזרות דלא הוי מחובר: מכר את התנור ואת הכירים. אם בקרעין כקרקע: בזמן שאמר לו הוא